

SZÉKESFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:

Egy évre	8 frt. — kr.
Fél évre	4 frt. — kr.
Negyed évre	2 frt. — kr.

Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petisor: Megrendelőinktől 4 — nem megrendelőinktől 6 kr-ért igtattatik be.

Lapunk számára hirdetések felveznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.

Bécsben: Opellik L. és Mosse Rudolf. Hrdlicka Vince.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) címzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után négy hasábos petisorért 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Rend a dolog veleje.

A helybeli lapok mostanában sokat emlegették, hogy városunk piacának jó hírnevét mennyire kockáztatja az ugynevezett alkuszok eljárása. Mivel azonban mindenik közlemény csak felemlítette a „piaczi járványt,” de orvoslására semmi szert javaslatba nem hozott: legyen szabad jelen cikkeknek e hiányt pótolni, s egyet mást, mi azonban az új találmányok privilegiumát legkevésbé sem követeli magának — elmondani, mi által a baj ha teljesen kiirtható nem is, de a lehető szűk korlátok közé szorítható lenne.

Az említett u. n. alkuszok, tulajdonképp pedig csak a minden solidabb foglalkozástól irtódzó hajhászok neheztelt eljárása, mint számtalan fölmerült esetről meggyőződtem, abból áll: hogy e had a piacra szándékozó falusi jámbor atyfiakat már a sorompóknál elfogja, gabnaszállítmányát kialkudja, s pár hatossal lefoglalólván, még mielőtt a piacnak tájára is eljutna, egy vétjegynek czufoit papirdarabkáknak — melyből azonban bölc Salamon se tudna okos lenni — átadása mellett, elvezéreltetik az u. n. „magazin”-hoz. Itt a magazinál már több ily letartóztatott áldozati bárány is van már, minek természetes következménye az, hogy kivált az utóbb érkeztettek legnagyobb része kénytelen egész addig várakozni, míg egyszer megjött a dél s ezzel a hetivásár vége. Ekkor előáll „az ur” vagy más magazinárius, s mivel a fardadhatlan alkusz már Isten tudja hol fardoz ügyletei után, s így a kőtés mikéntjének igazolására szegény falusi paraszt kire sem hivatkozhat, kifogást tesz a gabna minősége ellen, ezt nem egyenlőnek, szemetesnek szóval olyanok találja, mely sehogy sem akarja megütni a mér-

téket. Ebből szóvita, ebből is ismét az következik, hogy „az ur” kijelenti: ha nem enged kend az árból ennyit és ennyit, mehet eleségével akár hazáig, akár a pokol mélységéig fenekére. De megtörténik az is, hogy e kifogások csak akkor jutnak eszébe a rendkívül elfoglalt magazinós urnak, midőn az eleség egy része — a mennyi tudniillik az adott foglaltót egy kissé meg is haladja — véletlenül már ki is őrített; s hova máshoz, mint a többi gabnakészlethez, honnan a mindenhatón kívül senki emberfia ki nem válogathatja azt többé. — Ily esetben a keletkező szóvita kissé élénkebb, sőt olykor annyira is megy, hogy az egymás iránt hevtőlő felek talán kellenél keményebb ölekezésbe is átsapnak. Mindenik esetben azonban a dolog vége az: hogy a paraszt, — ki hogy birtokon kívül maradjon, s a „beati possidetis” gyönyörében uszó magazinós urat csupán irigylhesse — kellőképp gondoskodva van, szalad a városi kapitánysághoz, innen pedig — mivel az illetéktelen — a járásbíróshoz panasza. Ez, részint mivel túlságosan el van foglalva, részint mivel bizonyos formák közé kell szorítania eljárását, meghallgatván „a sérelmi pontokat,” legelőször is bélyegért szalasztja a jámbor atyfit; a ki aztán e miatt sokszor vissza sem jön; de ha visszajön s panasza felvételük és két három hónap mulva letárgyalatik is, nem ritkán még hosszabb orral kénytelen távozni, mert bizonyítani nem tudván, igazságot nem nyerhetett. Mindenik esetben azonban nemcsak „a zsidó” hunczut szegény paraszt szemében, de az a kapitányság, a járásbírósi, az egész világ.

Röviden, de híven iparkodtam előadni az eljárást, mely annyi méltó panasza ad okot; mely városunk piacának jó hírnevére oly sötét fátlyolt von, s mely éppen

ezért hova előbb orvoslandó. — De hát hogyan? megmondom: az alkuszi foglalkozás gyakorlatának szabályozása s a piaci viszonyok hatósági rendezése által. Mindkét iránybani intézkedés pedig e város közhatalóságára néz; ehez nemcsak joga van, de kötelessége is az, mert a városi közhatalóság kezébe van letéve a város jó hírnevének megőrzése is.

Az alkuszokra nézve szükségesnek vélném helyhatósági határozatban kimondani: hogy alkusz vagy általában kereskedelmi megbizottként csak oly egyén alkalmazható, ki ellen a rendőrségnek aggályai nincsenek, s ki mint olyan akár a városi kapitányságnál, akár az adóhivatalnál be van jegyezve. E bejegyzés nemcsak azért szükséges, hogy a rendőrség az illető egyén foglalkozását ismerje, hanem azért is, hogy ha már az a szegény paraszt, ki földcsékjét az adó elől el nem titkolhatja, — a közbenjáró egyén se nyereszkezhessék a törvény oltalma alatt ingyen. Az ily bejegyzett alkusz, — mint például a budapesti közúti vaspálya kalauza — esetről esetre láttassék el a városi kapitányság által bizonyos számú oly „vétjegyekkel,” melyeken az alkusz neve nyomtatásban is olvasható legyen, s midőn ily alkusz, egyik vagy másik magazinós ur megbizásában jár el, tartozik e megbizó az alkusz vétjegyét saját czégjeinek pecsétjével ellátni. Az ily kiállított vétjegy arra szolgál, hogy a mint az alkusz valamely vételügyletet megkötött, tartozik vétjegyét az eladónak átadni, s azon a gabna nemét, a mérték egységét és az árt vagy maga híven feljegyezni, vagy pedig az alább érintendő mérőhivatal által följegyeztetni: hogy így sem a mértékegység, sem az ár, sem az alkusz, sem a tulajdonképeni vevő mi és kiléte iránt kétség ne maradjon fenn, s

felmerülő esetekben a hatóságok is könnyebben eligazodhassanak a dologban, melynek mai napság igazságos megoldása e hiány miatt vajmi nehéz.

S mondja ki végül e határozat, hogy a ki e szabály ellen legcsekélyebb mérvben is vét, legyen az alkusz vagy kereskedő — a legszigorubbán büntetettik.

A mi már a piaci viszonyok rendezését illeti, egyebektől eltekintve, a miről csak a gabnanemű piaci cikkek nézve: szabályrendeletileg hozassék be az a gyakorlat, hogy kereskedelemre, hetivásárok alkalmával, kivált vidékiekről csak a piaczon szabad, s itt is csak a napnak azon óráin túl vásárlani, melyek — számtalan helyek példájára — a magán szükséglet beszerzésére szabattak ki, s épen az élelmiszerek árának a kereskedői élelmesség által felszoktatása megakadályozására. — Ezen felül, és különösen, miután az új mértékek behozatala ugyis egész chaoszt idézett elő a nép fejében, tehát hogy tudatlansága se szolgáljon a roszhiszeműségnek kész zsákmány tárgyául, a gabnapiaczon állittassanak fel hatóság mérőhivatalok; melyek azon felül, hogy az eladott, vett gabnafélét hitelesen megméri, arra is hivatottak, sőt köteleztettek lennének, hogy az alku szerint megállapított mértékegységet s vételárt a jelenlévő felek egyező előadása alapján akár a fent említett vétjegyben, akár — a hol közbenjáró nincs — hivatalos kiadványban hitelesen igazolják.

Hogy pedig e mérőhivatal felállítására hiába ne legyen, mondassék ki, hogy minden piaci gabna adásvételnek csak e hivatal közbenjöttével lehet és kell eszközöltetnie; de ne hogy ez új intézmény a város kiadásait még magasabbra csigázza, a mérésektől némi csekély díj szedendő; csekély mondom, mert magas díj mellett

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

Adjak néked fényes öltönyt....

Adjak néked fényes öltönyt
Drága ékszert kedvesem?
Ne adj öltönyt, ne adj ékszert,
Nem kellenek énnekem.

Adjak kertet kis szőlővel,
Néked én szép kedvesem?
Ne adj kertet, ne adj szőlőt,
Nem kellenek énnekem,

Mondd mit adjak, szép emlékiül
Néked én szép kedvesem?
Mondd szeretlek, s adj egy csókot,
S elég — elég énnekem.

S. A.

A két lábu farkas.

II.

A falu bölese.

Sándorka már nyolcz éves volt; de azért az iskolának színelvilágát sem látta: ideje volt tehát, hogy a gyermek jövője fölött határozzanak.

Sándorka jövődjére nézve is különböző véleményben voltak a szülők. Csurka András munkás földművest akart belőle teremteni; anyja pedig vármegye urát akart belőle faragtatni, mely vágyát folytonosan

szította a hizott sertvések által lekötözött lévita is.

— Furcsa is vagy anyjuk! — így szólott egykor csaknem boszorkodva Csurka András, midőn neje erősen vitatá, hogy Sándorkából még viceispán is lehet — hogyan lehetne szegénykéből vármegye ura, annyival inkább viceispán, hiszen nemtelen vérből való, a vármegyére pedig csak nemeset vesznek föl.

— Igen, de nemes vér is van benne — válaszolt neje — az én vérem tudniillik, nekem sok nemes atyámfia van, kik resteglacziókor mindig hivatalosak, még fizetést is kapnak, csak hogy voksoljanak, ezek majd bedugják valahová Sándorkát.

— Ha nem nemes akkor máshová nem dughatják mint tömlőcnyukba hová a nélkül is bekerül, ha így megy mint indult — mondá András gazda neheztelve.

— Hát Solymos István fia nem kanczellista a vármegyénél, pedig paraszt és takács fia? Sándorka is az lesz először aztán majd feljebb megy.

— Feljebb igen akasztófára, mert nagyon érleled oda kényeztetésed által — mondá Csurka András, s azzal kimentén a szobából, a szórtarisznyáját vállára vetve, utra indult, mi pedig kövessük őt, mert a mi most történeudik dönti el Sándor jövőjét.

Höröcsök helység hol Csurka András lakott leánygyülekezete volt az oda mint-

egy félóra járásnyira fekvő Torzsa helységnek, melynek határában Csurka Andrásnak szép darab szőleje volt, a torzsai lelkész szőleje tőzsomszédságában. Szép tavaszi idő volt, ide ballagott most András gazda hallván, hogy a hernyó nagyon sok kárt tesz a gazdag gyümölcsözéssel kecsgetető fáknban. Épen szőlejében találta a lelkészt, egy fatenyésztes és gyümölcsnemesítésben ügyes és példás férfit. Kölcsönös köszöntés után mindegyik a maga borzódáján haladt végig szőlejében szemével a hernyó-rágtá fáknon andalognán.

— Hej bizony csak sok papmacska van ezeken a fáknon! — szóla! meg végre Csurka András, így nevezik azon tájon a faevő hernyót.

— Nem papmacska annak a neve szomszéd uram! a mi a maga gyümölcsfáit eszi — válaszolt a lelkész komolyan.

— Ugyan hát mi légyen az? — kérde Csurka András.

— Csurkamacska! — felelt a lelkész s tovább ballagott.

Csurka András mintha leforrázták volna azonnal haza indult, s egész útjában azon törte, marta fejét miképp álljon boszut a lelkészen, ki ily gyalázatosan kigúnyolta őt „csurkamacsának” nevezvén a papmacskát, annyival inkább mert többen is tanui valának ezen szóváltásnak, s attól tartott, hogy rajta vész ezen csúfnév: s miután boszumódót nem talált arra hatá-

rozta magát, hogy fiát taníttatja „hiszen akármennyivel bir, ha paraszt egy pap is csúfot üz belőle, de ha tanul ő üzhet csúfot” s e rettenetes ok eldönté Sándorka jóvendőjét.

Mi lesz holnap kedves anyjukom? — kérde Csurka András kedves oldalbordáját, szomoruan térvén haza csak este fele, — mert köztünk maradjon oly nagy volt a búja, miként szokása ellen estig a korcs-mában ült.

— Vasárnap, mi a patvar, hát azt sem tudja — válaszolt Kata asszony daczosan, ki nem tudta feledni, hogy férje akasztófát jósolt kedves Sándorkájának,

— Hála Istennek legalább nem kell soká várakoznom.

— Mire? kérde neje. — A vasárnapra! — lón a válasz. — Ólj meg édes anyjuk egy kövér tyukot, főz egy kis jó riskás levest, süss egy kis turós rétest, mert holnapra ebédre hívom a tiszteltest. Sándor sorsát döntjük el — tevé hozzá nyomatókosan.

— De hát hogyan? mint? miképp? hogy s no? — kérdezősködött Kata asszony kinek majd kirepedt a zuzzája, hogy rögtön meg nem tudhatta hová döntik Sándorkája sorsát.

— Holnap megtudod, csak kitégy magadért azt mondom la, mert a te kedved és akaratod szerint történik minden, nem mondok többet.

az intézmény már csirájában magába zárna a megbukást és elriasztaná a népet; azért azonban a város piacának nagy forgalma folytán mégis kihozná az intézményre szükséges költségeket s tán haszon is maradna belőle.

Ime a gyógy mód, mely véleményem szerint a helyzetet gyökeres javulást előidézni fogja; s mert előállításához a komoly elhatározáson kívül nem sok kívánatlik: probandum est.

Néhány szó a korcsolyázásról.

W. K. töl.

(Vége.)

2) A korcsolyázás kecsét és ügyességét kölcsönöz.

Ez ugyan nem úgy értendő, mintha mindenki, ki a korcsolyát egyszer fölköti e két előnnyel rendelkezik — de sehol sincs nagyobb alkalom ezeket elsajátítani és ki-művelni. Azért mondja Guts-Muths a „gym-nastikájában“: „Attérek egy mozgás tár-gyulására, mely mindet túlhalad, mit moz-gásnak nevezünk. Egyszer a madár lebe-géséhez hasonló, mely egy szárnyat sem mozdít, és röptülésének irányát csak aka-rata által látszik meghatározni, — máskor csendes lengéshez, melynél a test csak a levegő által látszik tartva. Egyszer erőteljes mozgásokkal és bátor ügyességgel egybe-kötött, — máskor ismét gyengéd továbbel-egéshez, melynél az ember teste súlyától ugyszólván független és izmainak erőlteté-sét mellőzi.“ — Viath pedig „A testgya-korlás encyklopaediában“ így nyilatkozik: „A korcsolyázás egy művészet, mely az embernek mutatja, milyképen képes egy elem fölött lebegni, mely neki veszedelmes; mely mutatja, milyképen lehet látszólagosan lehetetlen mozgásokat kivinni, milyképen képes saját erejéből eredményező sebesség-gel tova haladni, milyképen képes lábával rajzokat a jégbe karcolni, melyeket a mathe-matikuskéze alig képes szebben papirosra rajzolni.“

Mennyire vonzó különben a korcsolyá-zás kecsé, bizonyítják azon száz és száz néző, kik a jégpályát bámulva körülállják s nem egy ki csak nézni jött e kép varázs-erejének ellentárlni nem képes, belépett ta-rulóvá lett, hogy maholnap a pálya díszére vállalják.

Bizony nincs hiány itt kecsét és ügye-séget gyakorolni. — Eltekintve a folytonos balancirozástól, keskeny aczél lemezen, sima jégsíkon, nem csekélység százoknak kellő időben és gondolatsebességgel kitérni, a leg-szűkebb helyet akadálytalan tova haladásra felhasználni s a mellett még itt is ott is egy gyengébbnek segédkezet nyújtani s gyorsan segíteni neki. Ily alkalommal für-gének kell lenni s e harcot e korcsolyázó egészen melleselegesen tanulja.

3) A korcsolyázás élvezetet s vig kedélyt teremt.

Nem e működik össze az egész termé-szet egy szép téli napon, művészetünk gy-a-korlását élvezetessé tenni. Az aczélalpas korcsolyázó fölött „az arany boltos ház“ alatta „a föld gyémántokkal kirakva“ s kö-

körülötte az egész vidék „a dér virágaival diszitve“ — lehetetlen hogy Herder jégda-lához ne csatlakozzék:

Wir tanzen, wir schweben auf tönenden Meer, Auf Silberkrystallen dahin und daher: Der Stahl ist uns Fittig, der Himmel das Dach, Die Lüfte sind eilig und schweben uns nach. So gleiten wir Brüder! mit fröhlichem Sinn Auf eherner Tiefe das Leben dahin.

„Szegény flótás“ hallom mondani „ezt mind élvezhetem korcsolyázás nélkül is.“ Ó nem, tisztelt uram! ki az ki télen 3, 4, 5 és több órán át bámulja a természet szépségeit? bizony senki! — De a jégen, ott nyilsebességgel mulik az idő, folytonosan változó és növekedő örömben, Goethe többször még az éjszakákban is korcsolyázott, mondván: „hogy míg más erőltetések a testet elfárasztják, ez folyton új erőt kölcsönöz neki.“

Ki e szavakban nem bizik, gondolja csak meg, mely leirhatatlan élvezet feke-tik a korcsolyázásban, midőn az, a Messiaide íróját Klopstokat, oly komoly gondolkodót, gyönyörű jég-odának megírására bírta, ki a korcsolyázásban a szépség titkait látta.

Es végre, nem foly önkényt a fentebb mondottakból, hogy a korcsolyázás a kedélyt felvidítja? Test és lélek kölcsönös viszony-lagosságban állanak, szükségképen kell, hogy erősített testben egy erőteljes lélek üljön.

Végre legyen szabad, hogy a kis Cze-zuskának szerény tanácsommal szolgáljak a mi a korcsolyát magát illeti. 1857. óta az Acme-Club (Halifax) korcsolyában oly aczél-talpunk van, mely a korcsolyázók által nem becsültethetik eléggé, a mennyiben a Halif-ax-korcsolya előnyei a korcsolyázás élve-zetét nagyjából, a korcsolyázó mozgula-tainak pedig eleganciát kölcsönöznek, melyet más korcsolyával lehetetlen elérni.

E korcsolya otthon kényelmesen igazi-tatik a lábhoz, mi által a jégpályán semmi idő sem megy veszendőbe, de a meghülés is meggátolhatik. Különösen a nők e korcsolya által nélkülözhetik a többnyire kellemetlen föl- és lecsatolást, de a mi fő, a láb tökéletesen szabad, a káros szíjak el-dobhatnak, a lábban is a vér akadálytalanul mozoghat. A korcsolya ne legyen nagyobb a lábánál, de semmi esetre kisebb, továbbá az aczélja be legyen, de igen gyengén vágva, a mennyiben a nagyon bevágottak a tanulást és gyors korcsolyázást megaka-dályozzák, az egészen simák pedig már előbbreható ügyességet igényelnek.

Valódi Halifax-korcsolyák az aczél egyik oldalán „Star Manf. Co. Halifax N. S.“ a másikon pedig „Forbes-Patent“ sza-vakat viselnek.

A beálló korcsolya ivadhoz jó mulatást és vig kedélyt kíván e sorok írója.

Ipartársulatokról.

Az ipartörvény elrendeli, hogy az ipa-rosok a volt ezek helyett ipartársulatot alakítsanak és megengedi, hogy azok any-nyifele társulatot alakíthatnak a hány czéh volt azelőtt. De hogy az iparos valamelyik társulatba tartozzék belépni, arra nem kö-telez senkit és így azok közül nem is lehet senkit kényszeríteni, hogy valamely társu-latba belépjen, mi tehát a teendő?

is mozdulna, szeretném biz én tudni, ki bömbölne utána többet, mint ű, ha elta-lálna veszni, most midőn sorsa lesz eldöntve.

— Menjünk hát — mondá Csurka An-drás kifakadva — de hol is keresse az em-ber ily sötét este ördög szántotta rothadt kölköt, mert ha megkapom, olyan sort ve-rek rajta, hegy arról koldul.

— Aha, hogy az isten büntesse meg az ilyen apát — felelt Kata asszony sirva fakadva — ki veréssel fenyegeti egyetlen gyermekét akkor is, midőn az talán halá-los veszedelemben forog.

— Jól van — csitítá András nejét — hiszen csak eljár az ember szája, de azért nem falja be ha mondja. — S azzal utra indultak Sándorka keresésére, egyik egy, másik más felé. Tövé tettek a faluban mind-ent; kimentek a faluból, s kiabálták a kedves Sándorka nevét, hogy tán égből vagy a föld alól hangot ad, de mind hasz-talan.

(Folytatása következik.)

Tükördarabok.

As áruló.

Itt a hús szeder alján miért sirsz Ferikém! mondá? Mindennap kirekeszt a mama, bácsi ha jó.

Nemes büszkeség.

Pajti! való dolog az, hogy adósságban nyakig ülsz már? Büszke vagyok rá, mert csak hitelenre mutat.

B. M.

— Lódtis valakit utána — mondá András gazda, kit a fia miatti aggodalom mellett az éhség is győtrött.

— Majd biz én cselédre bízom a lel-kem fiam keresését — mondá Kata asszony nagy szomoruan — hiszen kedvesebb a két szemem világánál.

— Nohát csak lássatok utána szapo-rán, mert éhes is, fáradt is vagyok.

— Ejnye no mi a feránya, maga nem

A mai önző világban mindenki csak haszonra néz; szükség tehát az ipartársu-latok alkotásánál oly előnyökről gondo-skodni, mely után a tagok haszont várhat-nak, és melylyel önmagukon segíthetnek. Szép és nemes tett, ha az ipartársulatok saját tagjainak elszegényedésökben, vagy elhalálózásuk után özvegyeit vagy árváit némi segélyben részesíti, de avval a bajon még nincs segítve, az ipar emelésére az még nem elegendő! Iserjük a szabad ipar káros befolyását a fiatal iparosokra, kik minden előkészület nélkül az iparos pályára lépnek, szükségese azoknak az iskoláztatás és azt előmozdítani az ipartársulatoknak egyik főczélja, de ezen jó szándék az alap-szabályokban ne maradjon csak írott ma-laszt, hanem eszközöltessek is. A segédek-re nézve szintén hasznos, ha ipartársulatok a szakkiképzetésre alkalmat nyújtanak a versenyre, azonban szabadságát egyiknek sem lehet megkötni a behozó-mester által, a segéd szabadon választhasson műhelyt, hol szakképzettségét fejlesztesse és mű-velheti.

A mai szabad iparnál a pénz és hitel hatalma ellen, csak pénz és hitellel lehet küzdeni, erre van szüksége minden, de leg-inkább a kezdő iparosnak. Az ipartársulat alkotásánál arra legyen legfőbb gondunk, az legyen a legfőbb irány, hogy a tagokra nézve pénzt és hitelt teremtsünk, hogy a mesterember ne legyen lekötve a kereske-dőnek, az által menthetni azon bajt, hogy czipeáz vagy csizmadia nem lesz kénytelen azt a bört vagy talpat elvinni, a mit a ke-reskedő akar, hanem szabadon választhat. A kézműiparosokat csak is a pénz és a hitel emelheti, az az előhaladásnak leg-hatalmasabb tényezője, ezt pedig elérjük, ha egy általános ipartársulatot alakítunk. Egyes czehekből ipartársulatokat alkotni, az erd-mény fogja mutatni, hogy az minden ha-zson nélkül munká. Az ipartársulat alaki-tásánál a tagokra nézve a legnagyobb előny, ha azokat nem temetkezési társulattal, ha-nem igen egy iparbank felállításával kap-scsoljuk össze, a hová minden egyes czéh a fennmaradt vagyonát, pénzt, gyümölcsöz-ő leg elhelyezheti. Ha én ez ipartársulathoz 25 vagy 50 firtal és még évenként befize-téssel járulok, akarom is tudni, hogy azon befektetett tőke nekem mit jövedelmez. Az ipartársulatok csak is ezen irányban nyer-hetik el a megfelelő czélukat és a szétpor-lasztott iparosoztály magát nagygyá és ha-talmassá csak ily uton teheti. A mely tár-sulat jótékony hatást gyakorol egyes tag-jainak szellemi és anyagi emelkedésére ott nem szükség kényszer, nincs jobb kortesfo-gás a haszonnal, mindenki oda siet a hol azt találja.

R. M.

Dr. Kayserling Mór budapesti hitszónok felolvasásai.

II. FELOLVASÁS.

Zsidónőről.

Tartott december hó 11-én a „Vigadó“ kistermében az izr. nőegylet javára.

Saját jegyzetei után magyarul fordította: Leichtner Benő.

(Vége.)

Hires emberek környezték. Hercegek s fejedelmek ki- és bejártak nála.

Schleiermacher olvasat tartult nála, miért ő mint már említettük — görögre tanította. A legfontosabb ügyeket megbeszélétek egy-mással, — úgy szólván — az ő felügyelete alatt írta Schleiermacher hires beszédeit, melyeket ő megvizsgált.

Schleiermacherrel dolgozta ki a berlini egyetem tervét és a jelenlegi berlini egye-tem hallgatói közül tán senki sem fogja hinni, hogy egy zsidónő volt az, ki egye-temük tervénél oly jelenékenyen közre-működött.

Daczára annak, hogy Henrietta annyi és oly nevezetes férfakkal barátságos köz-lekedésben volt, mégis férje ellenében kü-lönös kötelességérzettel volt, s megőrizte minden időn át tiszta kedélyét.

39 éves korában halt meg férje. Herz — a tanácsos. Nem hagyott hátra semmi különös vagyont.

Henrietta sovány nyugdíjra és csekély tőkéjének jelentetelen kamatjára volt utalva és ebből még vak anyját és egy beteg nő-vérét tartotta el.

Elhatározta magát az akkori nevelőt „Barucht“ a későbbi hires Börne Lajost lakás és ételmezésre magához venni. De a fiatal Börne beleszeretett gazdasszonyába. Midőn látta, hogy szerelme eredménytelen, öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott.

Henrietta ezt észrevette, és egy napon elküldte a fiatal ábrándozót Hallba Wolf orvostudorhoz.

Herz Henrietta ezután különböző aján-latokat kapott hercegek és fejedelmektől, sőt egy császárnétól is, hogy nevelőül jöjjön hozzájuk.

Sarolta, Oroszország akkori császárnője — a jelenlegi Sándor czár anyja — nagy-szerű ajánlatot tett neki. — Napoleon egy későbbi sógora is, de mindezen ajánlatok hajótörést szenvedtek a kemény feltételen, melyet Henriettának tettek, hogy vallását változtassa.

Henrietta akkor mint a legtudományo-

sabb nő állt becsben Németországban és mint ilyent ecsetelte őt gyakran a hires Jean Paul.

Miután szegénységre jutott, barátai mindirkább elhagyták; csak egy maradt hozzá hű. Ez Humboldt Sándor volt, ki számára a királynál 500 marknyi nyugdíjt eszközölt ki.

Barátainak hűtlensége sok bút oko-zott neki.

Nem érezte többé jól magát.

Ez időtől kezdve azzal foglalkozott, hogy szegény diákokat élelmézzel látott el, szegény fiatal leányokat ingyen tanított s állomást is szerzett nekik.

Oly népszerű lett, hogy egy napon egy szolgálóleány jött hozzá a kertben és ép oly félnéken, mint ösztintén kérdé tőle: vajjon ő azon közvetítő, ki a szegény gyámoltalanoknak helyet szerez?

Herz Henrietta szép kort ért el; — 20 évvel ezelőtt halt meg 83 éves korában.

Most kövessenek tiszt. hallgatóm Ang-golhonba, ezen ország arisztokratikus köréibe. Itt az ellenkező uralkodik, mint Fran-cziaországban, ott különösen tűnik fel, ha nők tudományal foglalkoznak és látjuk is, hogy Franciaország híres női, a népből keletkeznek. — Angolországban legközelebb találjuk a jósága és humanitás törekvései által híres Sir Mantefiore Mózes ne-jét.

Mantefiore jelenlegi tudományát és mű-veltségét mind nevének — Juditnak — kö-szönheti, ki igen nagy mértékben foglalko-zik irodalommal. — Ebben a hires Sarolta nényéhez hasonlít, ki annak idején az iro-dalmi világban auctoritás volt és az akkori zsidókat egy kis iratával valódi lelkesült-ségre hozta.

Az angolok legjelentékenyebb egyénei-hez számítjuk meg:

Miss Porcellat Annát, egy jelen-tekeny angol képviselő nővérét, igen gazdag nő, terjedelmes műveltséggel és roppant nagy tudományal. Olvasta Horácót és Homert ó-textusban és iratai által nem ke-vésbé járult vallási fogalmak felvilágosi-tásához.

Még csak néhány évvel ezelőtt aggko-rában beutazta Németországot, hogy az ottani iskola és tanrendszert megismerhesse.

Még a Rothschild-ház asszonyairól kell említenem, kik legalább is oly híresek, mint tekintélyes férjeik és atyjuk, gazdasá-guk által.

Itt megemlítendő először:

Louize és nővére. London legnagyobb leányiskolája Louize műve. — Nővére egy nagy tehetségekké megaldott nő, ki többek között zsidónők számára több kötetre menő imákat szerkesztett.

Jószívűsége is el van ismervé. — Cle-mentin leánya emlékére, ki szinte irónő volt, Frankfurtban egy kórházat alapított lányok számára vallás különbség nélkül.

Anna és Constantin unokahugai ismert irónok. — Constantin a bibliát lefordította. Ezelőtt két évvel jelent meg tőle „A zsidók története és irodalma.“ Egy év előtt egy szelleműs Essay „Zsidónőről.“ a „Revue de deux Mondesban“ ban. — Annát a Sey-bourgi hercege vette nőül. Vallását mind a mellett híven tartja.

Továbbá említendő még:

Adèle, ki művésznő. Louiza, Adelheid Nápolyban és Betti Párisban.

Az idő tiszt. hallgatóm rövid, Német-ország, Franciaország és Hollandia híres asszonyaival, — kiket igen szerettem volna ecsetelni, — sajnálatomra ma többé nem emlékezhetek meg.

Csak röviden említem meg a kis Mor-genstern Paulinát Berlinből. E kitiűő nő egész működését az irodalomnak és közjó-nak szenteli. — Academát alapított lányok kiképzésére.

Iratai, különösen felolvasásai Berlinben általános figyelmet gerjesztettek.

Egész működése a nők művelődésére irányul, ezt a kor magasságára emelni, — mindenütt nőegyleteket alapítani és az önk-minta-egylet is igen tisztelt hallgatónőim az ő nőegyletemek mintája szerint van alapítva.

Budapest, 1877. december 18.

Leichtner Benő.

Bécsi tárczák.

Bevezetés. — Ring. — Opernsoirée. — Rugóra járó var-rógépek. — Karácsonyi jótékony bazar. — Korcsolya-egylet.

Bumm. Itt vagyok. Habár testileg nem is legalább szellemileg. Megjelentem mint a fogvatkozott hold felhőben éjszakán. De miért is vagyok itt? Hisz nem vagyok rendes ven-dég; talán üstökös vagyok? az sem. Talán a Hyadok és Plejadok egyik csillaga?

Hogy sok fejtörésre ne kerüljön, meg-mondom ki vagyok. Egy dilettans tárczairó vagyok. Irok mert a rendes bécsi levelező hallgat. És miután csakis dilettans vagyok, fellengzős irályra számítani ne tessék Nem tudom a kifülbőmre vékonyodott holdat meg-énekelni — nem vagyok szodolmas — bécsi leány még nem hódított meg, ámbár közel lakom Hernalis elővárosához, hol — (mint egy bécsi leány Ozman pasának megirta) — a szép leányok teremnek. Nézzünk tehát szép

leányok után. Ha fiatal ember vagy kedves olvasóm, tudom nem kell több felszólítás; ha hölgy vagy jöjj kritizáld meg a dandiket, mert a hol a szép leányokat feltalálni akarjuk, ott bizonyára fiatal emberekre is akadunk. Tehát fel.

A skót kapun (Schotten-Thor) lépjünk ki a Ringre. Vasárnap van. A gyönyörű téli nap kicsalogatja a közönséget a fűtött szobákból; mindegyik a ringre iparkodik, és ezért van az, hogy oly nagy számu sétálóval találkozunk. Elmegyünk az impozans egyetem mellett, habár csak épülőfőben van, kitűnik azonban a nagyszerűség az állásfák közül is; 1880-ban fog a muzsiká templomává avatattani. Vele szemközt kissé feljebb a még alapjából alig emelkedő Burg-színház, mely épen a réginek lesz ellentétje. A milyen ódon és rozszant amaz, oly gyönyörűen nagyszerű lesz emez. Itt nem állhatom meg, hogy kedves kísérőmet ne figyelmeztessen valamire. Egy kis utca vezet balra a város felé, ezen csendes utcácskában letek édes otthonra hazánk szülőit, a bécsi egyetem magyar polgárai, itt van a „bécsi akadémiai magyar olvasó és társaskör“ szerény helyisége.

De siessük át a leendő Bécsset. Leendő Bécsset mondtam akaratosan, mert itt emelkednek majdán Bécs legszebb palotái. Itt van a leendő városház gyönyörű kertjével, gót izlésben épülő, itt lesz az igazságügy palotája (Justizpalast) az országház, a két nagy muzeum stb.

Ha már eddig leértünk a menést lassitanunk kell. Itt már igen nagyra növekszik a sétáló közönség csapata, keverve dolguk után sietőkkel. Lassan haladva elérjük az operaházat, nem rég Teipsichore bérlelt templomát. An bár tiltva volt a tánc az adventi szent napok alatt, s ámbár a „Vaterland“ ki is kelt a tánc ellen, mégis bátorokdunk átlépni a máskor szentnek tartott udvari páholyt. Ezen keresztül volt ugyanis a benemenet. De ne rohanjunk be, hogy úgy mondjam ajtóstól, mert bizonyára megjednek az előcsarnokban felállított Hoch-és Deutschmeister regimenttől, pedig nem szuronyszegezve állottak itt, hanem Dubez karmesterrel előlön talpat csiklandozó Strauss-féle Walzerrel leptek meg. Magam sem tudom, hogy jutottunk fel anno dazumal, csak annyit élek, hogy az udvari páholyban voltunk, honnét két gyönyörű lépcsőzet vezetett le a terembe. — A színpad táncsteremé lett alakitva; a festmények Briochi és Kantzky színházi festők műhelyéből kerültek ki. A szótörtök tökéletesen beöltözött az operás Strauss egyesült zenekara, melyet maga Strauss vezényelt. A negyedik emeletet az énekar foglalta el, mely Dopleről ez estére irt éneket harsogtatott le. Mily hatásosan sikerült volt eme kar előadása. A karmester a földszintről igazgatta az énekkart, melyet a zenekar kísért.

De nem untatom szives olvasóimat eme fényes ünnepély leírásával, hisz eleget olvastak már a lapokban felőle; nem emlitem a fényes toilletteket, mellözöm Linda kisasszony fényes megjelenését leírni, csak megjegyezni akarom, hogy a fényes csipkék helyett a toll lépett mindenütt előtérbe. Tolla láttunk fej-és ruhadísznek, legyezőnek, brosnak stb. — Hagyjuk el a fényes házat, térjünk ki a szabadba, a Ringre, kipihenünk eléggé magunkat Tháliának szentelt árnyékában. — Menjünk el Schwarzenberg-tér előtt, most egy kirakathoz érünk, hol is egy kis állomást tartunk; itt úgy sem mehetünk el a nagy tömeg miatt. Mi is lehet e tolongás oka. Varrógép-raktár. Itt jár egy varrógép a nélkül, hogy valami élő lény hajtáná. Hála az égnek és a gépészeknek, feltalálták a rugóval mozgatható varrógépeket, legalább szépeink nem fáradsanak ki, s nekünk több jut a táncból.

Akaratlanul is tovább kell mennünk, készet az udvariataln bálmuló sokaság lökdösése. A Ring jobb oldalán a Stadtpark, hol ama orosz Bulatlet ragadozó farkasként rabolta el egy békés család nyugalmát és leánya miatt bántó apát a sirba döntött.

A Stadtparkkal szembe van a Gartenbau-Gesellschaft palotája, hol minap Bécs legelőkelőbbje fordultak meg. Itt volt felállitva a nagyszerűen felszított termekben az árvagyermek és szegények számára a karácsonyi bazár. Kis elegáns berendezett bódék voltak felállitva; kapható volt minden cecece bece, volt czukrászda, sörcsarnok, virágház stb. Nem tudom a kis boltok vonzattak-e oda tömegesen a közönséget vagy a bájos árusnók? Ugyanis részt vettek a pénzszerzésben a magas arisztokracia nőtagjai, Thála elsőrendű papnői. Kezdetben távolról nézték csak a férfiak, de a tüzes pillantások delejező hatását tovább kibírni nem tudván, egy-egy kis csókért vagy mosolyért leszurkoltak egy-egy zöldnyomatu bankótát. — Ha ama sok delejes pillantásokat, melyek oly bőven voltak kaphatók, egy nagy delejé egységesítőnk, talán még Mohamed koporsóját is a lében tartaná. — Mire ismét megindulunk beesteledik. A Ringen inposans lángsorrá gyulad a légszesz, melynek világnál itt-ott megpillantunk egy-egy Halifax korcsolyát is. Ha jól megfigyeljük, ezek kíválnak a sétálók közül és a Stadtpark hátsó fasorain keresztül távoznak. Kövessük őket. A vig beszélgetésükből kivesszük, hogy emlegetik az Eisplatzot, Eis-

laufvereint. Zene hangjai hatolnak fülünkbe. Kiértünk a korcsolya-egylet bekorlátolt helyisége. — Nagymennyiségű légszeszszaggal van ez világitva; vannak díszes lampionok. A világitás netovább, át két villanyos nap képezte, mely mellett a hold is elbujt felhőtakarója mögé. Egy jeles katona zenekar működése mellett siklanak kecses mozdulatokkal a hölgyek a tökéletesen biztos és sima jégtükrön. A csinos lampionok komikus figurákkal telvők; a figurák photographia utánzatok. Más alkalommal talán több vendéget találnak volna a jégtáblán, de ma, mint megtudtam, hogy az egylet vállalkozóbb tagjai lerándultak Fertótávarára, meghívást kapván a sopronyi korcsolya-egylettől. Lám még a németek is szép hazánkban vágyának mulatni.

De most már későre jár az idő, ideje hogy magam kedves olvasóm kegyeibe ajánljam. Viszontlátásig. *Chinin.*

Színház.

Szombaton, jan. 5-én adatott: „Börgeg“ operette, most már harmadszor és pedig meglehetősen számu közönség előtt. — Az előadás ezuttal is jól folyt és a közönség a csinos zenéjű operette bolondságain kedélyesen mulatott.

Vasárnap, jan. 6-án adatott: „A két árva“ színmű másodikszor. — A darab mint színmű teljesen kielégítőnek nem mondható, hiánya sok van, de vannak jó alakjai. A szereplők közül Tokayné és Schw. Follius H. asszonyok emelendők mindenképp előtt ki kedves játékuért. Schw. Follius H. asszony egyike jobb szerepeinek volt a mai, hangja is kellemes volt. Ohajtott volna, ha gyakrabban fellépne hasonló szerepekben. Mándók a derék lovagias francia marquist híven alakítá, tüzzel és érzéssel játszott, ugy Lénárdné is. A koldussasszony igen jó személyesítője mellett két fiatal Szelest és Bácsot kell kiemelniük jó játékuért. Kis szerepekben még ifjú Szilágyi és Popovics Mari is kiemelendők. Az előadás derek színészeink igyekezete mellett sikerült s még a darab gyenge oldalait is feledtette. A közönség szép számmal jelent meg Földszint tömve volt, ugy a második emelet és karzat is. A páholyok nagyrésze azonban üresen maradt.

Hétfőn, január 7-én adatott: „Troubadour“ opera. Az előadásnak voltak igen sikerült részletei, a karének azonban gyenge volt. A szereplők közül Kocsis Irma, Mándokyné és Fekete tündek ki. A két első különösen igen jól énekelt. Fekete néhány szor elrekedt. Traversz ez este szintén jól énekelt, jobban hangjánál volt, mint jutalomjátéka alkalmával. Közönség kevés számmal.

Vegyes.

Irodalom és művészet.

* Előfizetési felhívás az „APOLLO“ zeneműfolyóirat hetedik évfolyamára. Olcsó és jó zeneművek zongorázók és énekesek számára. Az „Apollo“ zeneműfolyóirat hat évi fenállása miatt életképességének oly bizonyítékát adta, hogy ma már kétkedni nem lehet annak a hazai zeneirodalmi viszonyokra mélyen kiható hordereje felett. Alig van a hazában zongora, melyen annak legálább egy-két évfolyamát ne találnók, alig találkozik a hazai zeneszerzők közül valaki, kinek művével „Apollo“ hasábjain meg ne ismerkedtünk volna. Hat évi fenállása alatt közel 500 zeneművel gazdagította e vállalat zeneirodalmunkat, ugy hogy ez idő alatt a hazai zenetermeket legnagyobb részének megjelenése ez életrevaló vállalatnak köszönhető; az Apollóban ezen hat év alatt csaknem több zenemű jelent meg, mint a mennyit többi hazai kiadóink együttvéve adtak ki. — Olcsósági tekintetében pedig vetélkedik a külföldi legelőkelőbb kiadományokkal. Például a f. évi első számban megjelent alább közölt zeneművek bolti árát legalább is 3 ftrra lehet tenni, ezen zeneművek a lap előfizetőinek összesen csak 50 krba kerülnek.

Az Apollo zeneműfolyóirat tartalma: átiratok, ábrándok, a legújabb operák s operettek dallamai s népdalok felett, salon és klasszikus zene, különféle tánczeneművek u. m. keringők, polkák, csárdások stb. régi magyar zeneművek, továbbá a legkedveltebb népdalok ének és zongorára akként alkalmazva, hogy minden dal ének nélkül is, mint zongoramű külön játszható.

Az ez évi január 1-én már megjelent számnak tartalma következő: 1) A pásztor álma. Románz, zongorára Boldis Ignácztól. 2) Egyveleg zongorára. Strauss János „Prinz Methusalem“ című dalművéből Hölzl Lőrincztől. 3) Ozma pasa induló. Eredeti török dallamokból zongorára szerző Pejakovits Lázár. 4) Kiskomáromi emlék. Csárdás szöveggel, zongorára szerző Horváth Fábrián.

A lap megjelen minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ára: egész évre 6 frt., fél-évre 3 frt., egyes szám ára 50 kr.

Vidéki előfizetőinknek még azon előnyük is van, hogy a lap kiadóhivatala minden a zenészeti szakmába vágó megrendeléseiket készséggel teljesíti.

Minden megrendelés ily cím alatt intézendő: „Az „Apollo“ kiadó-hivatalának,

Budapestben, vár. 4. Az előfizetési pénzek legcélszerűbben postautalványnyal küldendők.

* Megjelent Táborosky és Parsch nemzeti zenemű-kereskedésében három kedvelt népdal. 1) Baja város szép helyen van. 2) Kelmed sem jött hat ökörrrel a világra. 3) Őszszel száll a golyamadár keletre. Énekhangra zongora kísérettel alkalmazta Huber Sándor. Ára 60 kr.

* Megjelent Jókai Mór történelmi regénytárának „A névtelen várnak“ tizedik s utolsó füzeté. Most már figyelmes átolvasás után szólhatunk róla.

* Losonczy László és Mikler Sámuel nagykörsi tanárok előfizetési felhívást bocsátanak ki oly című munkára: „A tanító mint orvos“ 40 darab díszes metszetű ábrával. Az ötödik ivre terjedő munka előfizetési ára szétküldéssel együtt csak 50 kr. Ajánljuk szülék és tanítók figyelmébe.

— Mauthner Ödön Budapestben előfizetést hirdet „Kertészeti füzetek“ cím alatt megjelenendő s a kertészet minden ágaira kiterjedő folyóiratra, mely a gyümölcs, virágfajtákat ábrákban ismerteti. Minden hó 15-én jelenik meg egy nagy ivre terjedő füzetben ábrákkal. Előfizetési ára egész évre 3 ftr. Cudapest. Koronaherczeg (uri)-utca, 14. sz.

Helyi hírek.

— Bál értesítés. A folyó hó 26-kán tartandó ifjusági bálra a meghívók az alább közölt szövegezzel a legközelebbi napokban szétküldetnek: Meghívó a székesfejérvári színpártoló egylet javára 1878-dik évi január hó 26-án a színházban tartandó zártkörű ifjusági bálra. Rendezők: Boda Sándor, Detrich Zsigmond, Dvelly Rezső, Eisenbarth Ferencz, Farkas Károly, Farkasdy Dezső, Felner Soma, Felmayer Károly, Flatt Gaston; Gebhard Károly, Halász Kálmán, Havranek József, Kálmán Lajos, ifj. Kovács Pál, Meszlényi Lajos, Nagy Ödön, Scholz Gyula, Szüts Artur, Szüts Sándor, Tóth István. Belépti jegyek csak a meghívó előmutatása mellett adnatk, és pedig folyó hó 15-25 ig Szekerák és Hornyánszky urak üzlethelyiségében, a bál estéjén a színházi pénztárnál. Személyjegy 2 fr. Család jegy 5 ftr. Páholy 10 fr. Kezdeté 9 órakor. A kik folyó hó 12-ikig meghívót nem kapnának és arra igényt tartanak, sziveskedjenek a fentebb megnevezett rendezőség valamelyik tagjához fordulni.

— Városunkban s megyénkben is közkedveltségben s közzseretben álló derék Zalay Alajos kir. főmérnök ur, az államépítészeti helybeli hivatal eddigi díjazott, miniszteri főmérnöké nevezetett ki. Midőn az igen szép szakképzettségű férfiú ezen megérdemelt előléptetése felett őszintén örvendünk, másrésztől városunkból való eltávolását őszintén sajnáljuk.

— Az árvapénzek cumulativ kezelése iránt már a megyei hatóság az intézkedéseket megtette s valószínű, hogy ez évi január hó 15 től fogva már az új rendezés befejezve leend.

— A farsang folyama alatt, mint levelezőink értesítenek, megyénkben több helyt szándékoznak a török sebesültek javára táncvigalmat rendezni. Mindenesetre követendő példa a hazájukért vérző derék hősök felségélyezése, vajha minél több helyt visszahangra találna.

— Köszönetnyilvánítás. A helybeli jótékony nőegylet pénzalapja javára méltsg. Rónai Jácint címz. püspök és pozsonyi nagyprepost ur 50 ftrt adományozván, fogadja ezért az egylet hálás köszönetét. *Az elnökség.*

— Nagy Julcsa kisasszony, ki mult évben kedvencez volt színház látogató közönségünknek, közelébb a nemzeti színházban Budapestben lépett fel; mint vendég. — Bizony kár volt öt városunkból elhagyni menni, mert a népszínmű előadásokon nagyon érezni hiányát.

— Kinevezés. Városunkban kedvesen ismert Thaly István kir. segédmérnök kir. mérnökké nevezetett ki.

— A helybeli királyi államépítészeti hivatal főnökévé e megye területén leendő hatáskörrel Schier Ferencz kir. mérnök nevezetett ki.

— Időjárásunk a legszebb téli képet nyújtja. Pár napig ugyan nagyon hideg volt, de most már gyengébb, bár azért mindig télies. A vidéken jó szánut van, városunkban is a szánkázás gyakori, a korcsolyázás szintén folyik s az egylet tere nagyon látogatott.

— Nyílt köszönet. Kötelességemnek tartom szívem mélyéből hálás köszönetemet nyilvánítani tek. Ligeti József orvos urnak, hogy hivatása és emberies érzetét követve, éjnek idején sietett kis leányom kórágához, s gyógykezelése által a torokgyík által halálra gyötört egyetlen gyermekemet nekem s az életemek visszaadta. Fogadja érte még egyszer hálás köszönetemet. *Kiss Soma,* a székesfejérvári színház tagja.

— Ajánlkozás. Egy még fiatal korban levő özvegnő bármely tisztességes urházhoz gazdaasszonyi, kulcsárnői vagy házfel-

ügyelőnői minőségben kíván felvétetni. Bővebb felvilágosítást ad akár szó, akár szó, akár írásbeli tudakozódásokra a szerkesztőség.

— Meghívás. Alolított f. 1878. évi jan. 12-én a „magyar király“ vendégfogadó nagytermében tartandó zártkörű nagy táncpróbára a rendezőség nevében a n. érd. családokat és ifjuságot teljes tisztelettel meghívja *Marossy Lajos,* táncmester. Belépti-díj személyenkint 1 ftr. Táncszertély kezdete 8 órakor.

— Az izraelita krajczár-egylet f. hó 5-én tartott füzérkéje fényesen sikerült; az igazi kedélyesség szinaranya tündöklött mindenfelől hirdette azt, hogy a Wertheim Arminné vezetése alatt álló krajczár-egylet a tőlünk beszédett fillérekért nem apró pénzzel fizet. A fesztelen jó kedv kora reggelig tartá együtt a szép társaságot, melynek szebb feléből a legszebb névsort kíséreljük meg — mert ily hölgykoszoru ugys ritkítja pártját ide igtatni: Wertheim Arminné, Wertheim S. A.-né, Klein Mórné, Grünfeld Ignáczné, dr. Neumann Arminné, Lustig Béláné, Lustig Adolfné (Kajtorró), Wurm Ignáczné, Reitmann Dávidné, Lustig Manóné, Berger Jakabné, dr. Schwarczné (Lángró), Meisl Edéné, Löwi I.-né, Schlesinger Ignáczné, Deutsch Hermanné, Bambeck Róza, gróf Zedvich nővérek, Reiner Etel, Löwi Mari, Tull Sarolta, König Antonia, Kohn Regina, Heisz Lujza, Tiringer Mari, Sptzer Margit (Kölesdről), Enyvári Sarolta, Milch Róza, Schlesinger Czeza (Sio Marosról) és Schlesinger Hermin urhölgyek.

— A megyei közigazgatási bizottság e havi ülését 15-én fogja megtartani. Az ülés tárgyainak nagyrésze a mult évi állapotok és ügyforgalomról jelentések s kimutatások beterjesztése lesz.

— Germanizatio. A helybeli állami építészeti és mérnöki hivatalhoz, mint halljuk, oly egyén nevezetett főnökül ki, ki magyarul egy szót sem tud. — Ez valóban egyike a magyar kormány legbornirtabb eljárásának, mert míg az országgyűlés előtt folyton szenvedlyk a nemzetes törekvést, addig az idegen elemet saját maguk ápolják akkor, midőn nagyszámu fiatal képzett magyar ember van, kiket alkalmazni lehetne s kik várják az alkalmaztatást. Ugyan ha maga a kormány így megy előre a rossz példával, mi joggal lehet gyerektől mást várni.

— A helybeli izraelita imaházban betörő tolvaj elfogatott egy lakatos-legény személyében, ki alkalcsokkal ment be. Az eltolvajolt pénz egyrésze is nála volt.

— Egy rab szökött meg ismét a megyeházból hűfőn reggel. — A falon mászott ki és szökött el, most nyomozzák.

— Köszönetnyilvánítás. Ft. Rónay Jácint cz. püspök ur ő méltóságja a reális iskolai segély-egyletnek 100 azaz egyszáz forintot kegyeskedett adományozni. — Mely nagylelkű adományért ezennel legmélyebb köszönetét nyilvánítja. — Székesfejérvárott, 1878. évi jan. hó 6-án. *Dr. Laky Mátyás,* igazgató.

— A velenczel nagyvendéglő termében 1878. január 12-én a török sebesültek javára zártkörű táncvigalom tartatik. Belépti-díj: 50 kr. Felvilágosítások a jótékony cél iránti tekintetből a legnagyobb közönséggel fogadtatnak, s számadás alkalmával hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 8 órakor. — Már a nemes czél iránti tekintetből is ajánljuk e táncvigalom látogatását a közönség figyelmébe. Reméljük városunkból is fognak kirándulni.

— Beküldetett. „Vak Béla“ előadása alkalmával a földszinti zártszékek jobb szárnyán, az utolsó előtti sor jobbról eső két végső széken két fiatal ember ült, a kik az előadás alatt fennhangon oly trágárul társalogtak; a színésznőkre oly szemtelen megjegyzéseket tettek, hogy a közelülő nőknek folytonosan pirulniok kellett. Igy nem lesz az erkölcs iskolája a színház. *Egy közeliülő.* — Kár, hogy meg nem nevezi az ily léhakat, pelengere kell állítani az ily szemtelenséket, kik korcsma és bünbarlang szokásukat a színházba is magukkal viszik. Szerk.

— A lövdőben a jósvé nyári idényre Vierzigmann György jól ismert vendéglős fogja az éttermet fenntartani. — Reméljük, hogy ismert jó konyhájával a közönség támogatását kifogja érdemelni.

Fővárosi hírek.

— Matlekovics Sándor osztálytanácsos az olasz kormánytól a vaskorona-rend közep keresztjét nyerte.

— A budapesti ügyvédi kamarának 1877. év december 31-én megjelent névlajstroma szerint — 680 budapesti és 98 vidéki — összesen 778 tagja van. A tiszta szaporulat egy év alatt Budapestén 15, a vidéken 7.

— A budapesti zálogház mult évi deczember havi üzletforgalma következő volt: Felvétel 16,875 drb. ékszer 200,000 ftr. 18,260 db. ingó 41,183 ftr. értékben. Kiváltatott 18,650 drb. ékszer 235,091 ftr. és 17,975 db. ingó 43,652 ftr. értékben.

Országos hírek.

— Adományok. A király a budapesti hadastyán-egyletnek egyleti-lobogó beszerzésére, illetőleg egyleti czélok előmozdítására 300 frtot adományozott. — Rónay Jácint püspök a pozsonyi jótékony-egyletnek, az újév alkalmából 300 frtot ajándékozott. Dr. Rimely Károly, pozsonyi apát és kanonok pedig 60 frtot.

— Simor János hercegprímás a lefolyt évben 80,700 frtnyi adományokat tett, mely összegben nem foglaltatnak az érsekújvári templom építésnek 25,000 forintra terjedő költségei, sem azon magánadakozások, melyekben a személyesen megjelenni szokott fensőbb s alsóbb osztályu mindennemű szükölködők naponként résztesülnek, s mely kiadások egy év lefolyta alatt jelentékeny összegre rugnak.

— Benedek Sándor altábornagy s a katonai felebbviteli törvényszek elnöke pénteken déli 1/2 órakor meghalt. A hadsereg benne egy szeretetreméltó jovialis elnököt és derék tisztet veszített. Benedek altábornagy magyar születésű volt.

— Az újévi gratulációk túlmennek már minden határon. Régi idöben az ismerős, a jóbarát, a rokon felkereste egymást és szívből jött meleg szavakban kívánt egymásnak „boldog újévet!” de most a hajduk, levélhordók, kényvesprök, bakterok, szeméthordók csapatain kívül a társadalom minden osztályából annyian keresik föl a háztartással bíró családost embert, hogy ez a sok gratulatio alatt teljesen meggyönyedjen ha az odatartott markokat kellöleg nem bírja már pénzzel megtölteni a „jókívánók” még le is hurogtatják. Jó volna biz ezt a koldulást végkép betiltani.

Külföldi hírek.

— A párisi magyar egylet érdekes szavaltat, fuvola-, zongora-, czitherajáték és dalolással egybekötött Szilvester-estélyt tartott. Közremüködtek az estélyen: Berta Sándor, Weisz Mihály, Edelényi Lajos, Hudez Emil, Nyilas Barnabás, Pádár Károly, Klopfer Vilmos, Hegyesi Jakab, Schultz Frigyes, Rosztovszky József, Szalainé, Szigeti Gyula, Kovácsy Béla és Suclay ur, az opera comique volt tagja.

— A párisi közkiállításra az osztrák-magyar kiállító jóval nagyobb területet kapnak mint eleinte tervezve volt. Ezt részint a francia kormány előzékenységének, részint azon körülménynek köszönhetik, hogy Spanyolország a parkból átengedett egy részt. Az új terület alkalmazása és beosztása tárgyat képezte a miniszteriumokba való tanácskozásoknak, minek czéljából dr. Falk osztrák osztálytanácsos Budapesten időzött néhány napig.

— Milán fejedelem és neje igen szeretik a jó konyhát; francia szakácsuk, ki nemrég hazájába távozott, 3000 frank fizetést kapott, mely ha megdondoljuk, hogy Szerbiában a legmagasabb rangu tiszt 6000 frankot kap, igen tetemes összeg. A magasrangu szerb tisztnek különben sok mindenfélé előnyük van, ugy hogy könnyen megélhetnek 6000 frank fizetésükből; így ha a fejedelmi konyhában a vadnak bőviben vannak, a tábornokok is kapnak egy kis maradékot; a fejedelemmé pedig viselő ruhát a tábornokné asszonyoknak ajándékozza. Natalia fejedelemasszony igen ideges; gyakran van vele baj és veszekedés. Belgrádban igen dühösek rá, mert egyszer, midön a skuptina küldöttsége mely nála tisztelgett, a konakból távozott, termett kifistöltette. Midön Plevna elestének híre érkezett, a palota ablakait harmincz fagygyu gyertyával világította ki.

Szerkesztői üzenetek.

B. Gy. urnak P..... A küldöttet elküldtük az illetőnek. Tisztelete mellett azt üzenete, hogy kevés tizenkettőért egy: tehát helyre kell hozni a hibát.

D. L. Gy. urnak Budapest. A cikket közölni fogjuk s jövőre is szivesen vesszük látogatását.

K. B. urnak Bécs. Elkésett, de érdekességénél fogva használjuk, mondja meg B. barátjának, hogy üdvözöljük.

S. P. urnak B... on. Egy sakkrejtvényért gazdag díj lenne a tiszteletpéldány. Verseiből pedig nem kérünk, mert egészségünknek nagyon szeretjük.

K... urholgynak helyben. Azt mondja ön, írjam le mit kívánunk a férfiak a nőköl? Ezt bajos leírni, miután minden kívánság a körülményektöl függ. Van eset, midön csak szépséget, fiataliságot s üdéséget; midön gazdaságot; midön szendeséget; midön háziasságot stb. a mint jön, kívánunk. A kérdés nagyon általános.

Gabona-ár január 9-én.

Table with 5 columns: 100 kilogramm, frt, kr, frt, kr. Rows include Tiszta buza, Kétszeres, Rozs, Árpa, Zab, Kukoricza.

Felelős szerkesztő: Boross Mihály. Szerkesztőtárs: Hattyuffy Dezső.

Klökner Péter, kiadó-tulajdonos.

Árverési hirdetmény.

A székesfejvári kir. törvszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Malesevičs János és neje Czvetkovits Krisztina telekkönyvi tulajdonosok kérelmére a székesfejvári 1218. sz. tkjkyben A + 3. sorsz. alatti 297 itra becsült szárazrét, ugyanott 4 sor alatti 247 itra becsült szárazrét, a sz.-fejvári 2722. sz. tkjkyben A + 1. sorsz. alatti 261 itra becsült vizesrét és a sz.-fejvári 4308. sz. telekkjkyben A + 1. sorsz. alatti 215 itra becsült szárazrét az 1878. évi január hó 22-ik napján délelött 9 órakor mint első és 1878. évi február hó 22-ik napján délelött 9 órakor mint 2-ik határidöben Székesfejvárvárt (megyeház II-ik emeleti folyosón) megtartandó nyilvános — önkénytes — árverésen következö feltételek alatt eladatni fog; u. m.:

1) Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul az első árveréskor az árverésre kitüzött birtok nem fog eladatni.

2) Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagy is készpénzben, v. ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

3) Vevö köteles a vételár három egyenlő részletben és pedig: az első 1/3-át az árverés jogeröre emelkedésétöl számítandó 1 hónap alatt, a második 1/3-át ugyanazon naptöl számítandó 3 hónap alatt; a harmadik 1/3-át ugyanazon naptöl számítandó 6 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után a birtokbalépés napjátöl számítandó 6% kamatokkal együtt ezen kir. tszk. tkvi. hatóságánál előre kieszközölt utalvány alapján a kir. adó-, mint biröi letéti pénztárnál lefizetni. — A bánatpénz az utolsó részletben fog beszámíttatni.

4) Vevö köteles az épületeket a birtokba lépés napjával tűz-kár ellen biztosítani.

5) Az árverés jogeröre emelkedésekor vevö a megvett ingatlan birtokába lép, ennélfogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez idötöl ötetilletik.

6) A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog a vevö javára hivatalból eszközöltetni. — Az átruházási költségek vevöt terhelik.

7) A mennyiben vevö az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére a prrts. 459. §-a értelmében vevö veszélyére és költségére bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés alá bocsátatni — és csupán egy határidönek kifizése mellett az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitüzött javak iránt tulajdoni, vagy más igényt, avagy elsőbbségi jogokat érvényesíteni vélnek, hogy e részbeni keresetüket e hirdetménynek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjátöl számítandó 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. tszék tkvi. batóságánál nyujtsák be, különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Végül felszöllíttatnak azon jelzálogos hitelezök, kik nem ezen tszék székhelyén, vagy annak közelében lagnak, hogy a vételár fölösztása alkalmával leendő képviseltetésök végett helyben megbizottat rendeljenek, s azok nevét és lakását az eladásig jelentsék be, ellenkezö esetben Dr. Fejér Ferencz helybeli ügyvéd, mint hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

Kelt a sz.-fejvári kir. tszéknek 1877. évi október hó 26-án tartott telekkönyvi üléséböl.

Danitz, Székfü, kir. tvszéki elnök. kir. tvszéki jegyzö.

Advertisement for Stignitz kávéházában, featuring decorative borders and text: 'Több bel- és külföldi napi- és hetilap másodkézböl kiadandó Stignitz kávéházában.'

Dieser Thran, in Möller's eigenen Fabriken auf den Lofoteninseln aus frischen ausgesuchten Lebern der Dorsch-Fische sorgfältig bereitet und am Fabrikationsorte selbst in Flaschen gefüllt zeichnet sich bei natürlicher blaugelber Farbe von allen andern Thranarten besonders dadurch aus, dass er fast geruchlos ist, einen angenehmen öligenartigen Geschmack besitzt und von jedem Magen leicht verdaut werden kann. — Kinder gewöhnen sich bald an seinen Genuss, u. Vielen wird derselbe zur Delicatesse.

Ausstellung 1876. Philadelphia gegen sämtliche Concurrenz der Welt der einzige erste Preis.

Zu beziehen durch alle renommirten Apotheken und Materialwaaren-Handlungen der Monarchie.

General-Depot in Wien: Paul Eckard III., Heumarkt 7.

Preis per Flasche Oe. W. fl. 1. Depot: Diebálla György, Apotheke in Stuhlweissenburg.

Hirdetmény. Van szerencsének a n. é. közönség tudomására juttatni, miszerint máttöl kezdve a legjobb minöségű osztrai kőszén-coaksot 500 kg-ron felül métermázsánként frt. 1.40 500 kg-ron alul métermázsánként frt. 1.60 krajczárért árusíjjuk el. Székesfejvár, 1878. január 9-én. Székesfejvári légszuszogató-társulat.

100 forint és még több, havi mellékkereset ajánlatik egy elismert hitelü háznál: ügynökök tanítók, magányzók és nyugalmazott egyéneknek a vidékröl. — Német nyelven irt ajánlatokat A. B. C. Nr. 241 Chiffre alatt G. L. Daube & Comp.

hirdetési-irodája Bécsben I. Singerstrasse Nr 8. közvetíti. Nagyon fontos tudóbetegnek és idült köhögésben szenvedöknek.

Az eddigelé egyedüli, legjobbnak bizonyult, és a tüdőgúmosás mindannyi képzödsi fokán, széltag, hörögés, makacs légesöhrut, idült hurut stbnél meglepö eredményt tüntet föl.

Dr. Miller mohnövényedve. Számtalan köszöntöirat bizonyítja a meglepö eredményt és fölygöyulást Eredeti tégléken gyermekek és megöttek részére, téglényenkint 50 kr.

Dr. MILLER övbalsama görcsök ellen. Törvényes vegytani elemzés szerint Bécsben 1868-ban megvizsgáltott, számos orvos és minden rangu és rendü felüdüit betegék által mint a legjobb szer ajánlatik gyomoröros ellen, a legrovidebb idö alatt eltávolít gyomorbajt, böfögést, gyomor-, mell-, és szivgörcsöket. Egy nagy palack ára használati utasítással 1 frt. 50 kr., 1 kis palack 50 kr. Eredetiben kapható: Székesfejvárvárt Pinkász Zsigmond keresk. Györött Sztanik István és Factigam keresked. Budapesten Edesky L. udvari ásványviz-raktárnoknál.

Advertisement for a subscription: 'A közönség figyelmébe! Tisztelettel adatik tudtára a n. é. közönségnek, hogy új zálog-üzlet nyitattott Székesfejvárvárt, megyeház-utca, Kreisler-féle házban, a városi takarékpénztár mögött, hol mindennemű értékre, mérsékelt kamat mellett pénz előlegeztetik. A zálog-üzlet naponként nyitva van: délelött 8—12-ig, délután 2—6 óráig.'

Alulírottak van szerencsése a n. érd. közönséggel tudatni, miszerint jól berendezett

kád- és gőzfürdője

valamint nyáron ugy télen át is a rendes idöben a n. érd. közönség rendelkezésére a legpontosabb s tiszta kiszolgálattal mellett — nyitva áll.

Hölgyek számára a gőzfürdő kivéve a csötörtök és vasárnapot, naponkint reggeli 7 óratöl 9 óráig áll nyitva.

A midön ezen körülményt a t. közönség szives figyelmébe ajánlom, magamat szives pártfogásukba ajánlva vagyok

tisztelettel Ferstner József, fürdő-tulajdonos.

Ép most jelent meg a közkedvességü magyar felköszöntö könyv III. kiadása.

Megjelent s minden hazai könyvkereskedésben kapható. Székesfejvárvárt KLÖKNER PÉTER könyvkereskedésében.

„Halljuk a szép szót!” Magyar felköszöntö (toast) könyv, szerkesztették Wajdits József és Bátorfi Lajos. Harmadik javított és tetemesen bővített kiadás. — A diszes keménykötésü könyvnek ára 1 frt. 80 kr.

„Rajta fiuk vigadjunk!” Közkedvességü dalkönyv ötödik bővített kiadás. Ára 1 frt. 80 kr., diszkötésben 2 frt. 80 kr.

„Rajta fiuk vigadjunk!” Magyar dalkönyv, olesö kiadása kötve 96 kr.

„Rajta leányok mulassunk!” Mulattató kézikönyv magyar hölgyek számára, gyűjtötte Wajdits József. — Ára az 500 lapra terjedö szünnyomatu borítékkal ellátott könyvnek 1 frt. 60 kr. Aranymetszésü diszkiadásnak 2 frt. 60 kr.

„Rajta párok táncoljunk!” Lakatos Sándor tánc-könyve diszes cimboritékkal. Keménykötésü mü ára 1 frt. 40 kr.

„Egy tarisznya otostaság.” Humoristikus eszmék, ötletek élezek egyvelege, gyűjtötte Nevetö Vilmos, több felfedezetlen tudomány professora. Ára diszesen kötve 1 frt. 40 kr.

„Kebellhangok.” Újévi és névnapi köszöntések. — Irta Hoffmann Mör, diszes nyomatu keménykötésben ára 1 frt.

„Vedd szívetem szívedért!” Szerelmi levelezö könyv szerelmes párok számára Szívélyesítöl. Csinos boritékba kötve ára 1 frt. 20 kr.

„Szegényböl lesz gazdag jó számvetéssel” gyors és biztos segitö minden adás- és bevésnél. Ára kötve e diszes kiállított zsebkönyvnek 90 kr.

„Lenormand.” A híres czigánynö igazmondö kártyája, 32 színezett kártyájával magyar aláírással és szöveggel ára 50 kr.

„Almoskönyv,” nagy, legujabb egyiptomi 200 lapra terjedö, 600 képpel, ára 50 kr. Wajdits József „Képes népnaptára” 1878. kötve 50, füve 40, kis kiadás 20 kr. Postai rendelések a levél vétele után azonnal teljesíttetnek. Wajdits József, könyvkereskedö Nagykanizsán.